

КАКВО Е СИМВОЛ НА ВЯРАТА

Символът на вярата е молитва, в която са изложени накратко и точно основните истини на православната вяра. Човек без вяра е като слепец. Вярата дава на човека духовно зрение, помагашо му да вижда и разбира същината на това, което ни заобикаля: как и защо е сътворено всичко, каква е целта на живота, кое е правилно и кое - не, към какво трябва да се стремим и т. н. Още от древността, от апостолски времена, християните използвали така наречените символи на вярата, за да запомнят основните истини на християнската вяра. В древната Църква съществували няколко кратки символа на вярата. През IV век, когато се появяват лъжеучения относно Бог Син и Светия Дух, става необходимо да се попълнят и уточнят предишните символи.

Съдържание

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Символът на вярата, за който става дума, е съставен от отците на Първия и Втория Вселенски Събор. На Първия Вселенски Събор били написани първите седем члена на Символа, а на Втория - останалите пет. Първият Вселенски Събор се състоял в град Никея през 325 г. от Рождество Христово за потвърждение на истинското учение за Сина Божи против лъжеучението на Арий, според което Синът Божи е творение на Бог Отец. Вторият Вселенски Събор се състоял в Константинопол през 381 г. за утвърждаване на истинското учение за Светия Дух против лъжеучението на Македоний, отхвърлящо Божественото достойнство на Светия Дух. По имената на градовете, в които се събирали Отците от Първия и Втория Вселенски Събор, Символът се нарича Никео-Цариградски. При изучаването му Символът се разделя на 12 члена. В 1-вия член се говори за Бог Отец, от 2-ри до 7-и член се говори за Бог Син, в 8-и - за Светия Дух, в 9-и - за Църквата, в 10-и за кръщението, в 11-и и 12-т - за възкресението на мъртвите и вечния живот.

Съдържание

ТЕКСТ НА СИМВОЛА НА ВЯРАТА

1. Вярвам в един Бог Отец, Вседържител, Творец на небето и земята, на всичко видимо и невидимо.
2. И в един Господ Иисус Христос, Сина Божи, Единородния, Който е роден от Отца преди всички векове; Светлина от Светлина, Бог истинен от Бог истинен, роден, несътворен, единосъщен с Отца, чрез Когото всичко е станало.
3. Който заради нас, човечите, и заради нашето спасение слезе от небесата и се възплъти от Духа Светаго и Дева Мария и стана човек.
4. И бе разпнат за нас при Понтия Пилата, и страда, и бе погребан.
5. И възкръсна в третия ден според Писанията.
6. И възлезе на небесата, и седи отдясно на Отца.
7. И пак ще дойде със слава да съди живи и мъртви и царството Му не ще има край.
8. И в Духа Светаго, Господа, Животворящия, Който от Отца изхожда, Когото се покланяме и го славим наравно с Отца и Сина, и Който е говорил чрез пророците.
9. В една Света Вселенска и Апостолска Църква.
10. Изповядвам едно кръщение за опрощаване на греховете.
11. Чакам възкресение на мъртвите
12. И живот в бъдещия век. Амин.

В КАКВО ВЯРВАМЕ СЪГЛАСНО СИМВОЛА

Символът на вярата започва с думата "вярвам", защото съдържанието на нашите религиозни убеждения се основава не на външен опит, а на приемане на Богооткровената истина. Предметите и явленията от духовния свят е невъзможно да бъдат проверени по лабораторен начин и логически доказани - понеже те влизат в сферата на личния религиозен опит на човека. Колкото повече човек преуспява в духовния живот, например колкото повече той се моли, мисли за Бога и прави добро, толкова повече се обогатява у него личният вътрешен духовен опит и толкова по-ясни и очевидни стават за него религиозните истини. Така за вярващия човек вярата представлява предмет на неговия личен опит. Вярваме, че Бог е пълнота на съвършенството: Той е Дух всесъвършен, безначален, вечен, всемогъщ и премъдър. Бог присъства навсякъде, всичко вижда и знае, преди да се е случило. Той е безкрайно добър, справедлив и всевят. Той не се нуждае от нищо и е първопричина за всичко съществуващо. Вярваме, че Бог - един по същество и троичен по лица: Отец, Син и Дух Свети, - е Троица единосъщна и неразделна. Отец не се ражда и не изхожда от друго от лицата; Синът предвечно се ражда от Отца, Дух Свети предвечно изхожда от

Отца. Вярваме, че всички лица или Ипостаси на Бога са равни помежду Си по божествени съвършенства, величие, власт и слава, а именно - вярваме, че Отец е истинен всесъвършен Бог, и Син е истинен всесъвършен Бог, и Дух Свети е истинен Всесъвършен Бог. Затова в молитвите си едновременно прославяме Отца, Сина и Светия Дух като един Бог. Вярваме, че целият видим и невидим свят е сътворен от Бога. Отначало Бог сътворил невидимия, великия ангелски свят, или така нареченото в Библията небе, после - нашия материален, или физически свят (в Библията - "земя"). Физическият свят Бог сътворил от нищо, но не изведнъж, а постепенно в продължение на периоди, означени в Библията като "дни". Бог сътворил света не по необходимост или нужда от него, но според Всеблагата Си воля, за да могат и другите сътворени от Него същества да се наслаждават на живота. Бидейки безкрайно добър, Бог сътворил всичко добро. Злото в света произлиза от злоупотребяване със свободната воля, с която Бог надарил ангелите и хората. Вярваме, че Бог държи всичко в Своя власт, т. е. Той всичко управлява и насочва към добра цел. Бог ни обича и се грижи за нас като майка за детето си. Затова и нищо лошо не може да се случи с човек, надяващ се на Бога. Вярваме, че Синът Божи, нашият Господ Исус Христос, заради нашето спасение слезе от небесата и се въплъти от Светия Дух и Дева Мария. Той, бидейки от вечност Бог, в дните на цар Ирод възприе нашето човешко естество - душа и тяло, и затова Той е едновременно истински Бог и истински човек, или Богочовек. В една Божествена Ипостас Той съединява двете естества - Божественото и човешкото. Тези две естества навеки ще пребъдат у Него неизменно, без да се сливат и превръщат едно в друго. Вярваме, че Господ Исус Христос, като живя на земята, със Своето учение, пример и с чудесата Си просвети света, т. е. научи хората в какво да вярват и как да живеят, за да наследят вечен живот. Със Своите молитви към Бога Отец, съвършеното изпълнение на Неговата воля, страданията и кръстната Си смърт Той победи дявола, изкупи света от смъртта и греха. С Възкресението Си от мъртвите Той сложи начало на нашето възкресение. Като се възнесе с плътта Си на небето, което станало на 40-ия ден след Възкресението от мъртвите, Господ Исус Христос седна "отдясно на Бога Отец", т. е. като Богочовек прие една власт със Своя Отец и оттогава заедно с Него управлява съдбините на света. Вярваме, че Дух Свети, Който изхожда от Бога Отец, от началото на творението заедно с Отца и Сина дава на тварите битие, живот и всичко управлява. Той е източник на духовния благодатен живот както за ангелите, така и за хората и на Светия Дух подобава слава и поклонение наравно с Отца и Сина. Дух Свети в Стария Завет е говорил чрез пророците, после, в началото на Новозаветната епоха, говорил чрез Апостолите а днес действа в Христовата Църква, наставлявайки в истината нейните пастири и православните християни. Вярваме, че Исус Христос за спасението на всички, които вярват в Него, създаде на земята Църква, изпращайки на Апостолите Дух Свети в деня на Петдесетница. Оттогава Светият Дух пребъдва в Църквата, в това благодатно общество или съюз на вярващи християни и я пази в чистотата на Христовото учение. Освен това благодатта на Светия Дух, пребъдваща в Църквата, очиства каещите се от грехове, помага на вярващите да преуспяват в добри

дела и ги освещава. Вярвам, че Църквата е една, Света, Съборна и Апостолска. Една е затова, защото всички православни християни, макар и да принадлежат към различни национални поместни църкви, съставляват едно семейство заедно с ангелите и праведниците на небето. Единството на Църквата се гради на единството на вярата и благодатта. Църквата е света затова, че верните ѝ чада се освещават от Божието слово, молитвата и Светите тайнства. Църквата се нарича Съборна, защото е предназначена за хората от всички времена и националности; Църквата се нарича апостолска, защото тя пази апостолското учение и апостолското свещеническо приемство, което се предава без прекъсване от апостолските времена до наши дни от епископ на епископ в тайнството Свещенство. Църквата според обещанието на Господа Спасителя пребъдва непреодолима от враговете си до края на вековете. Вярваме, че в тайнството Кръщение се прощават всички грехове на вярващия, и чрез това тайнство вярващият става член на Църквата. На членовете на Църквата е открит достъп и за другите ѝ спасителни тайнства. Така в тайнството Миропомазване на вярващия се дава благодатта на Светия Дух; в тайнството Покаяние или Изповед се дава прошка на греховете, извършени след Кръщението, в тайнството Евхаристия, извършвано по време на Светата Литургия, вярващите се причастяват с истинското Тяло и Кръв Христови; в тайнството Брак се установява благословеният съюз между мъжа и жената; в тайнството Свещенство се ръкополагат служители на Църквата: дякони, свещеници и епископи; а в тайнството Елеосвещение се подава изцеление от духовните и физическите болести. Вярваме, че преди края на света Исус Христос, съпроводен от ангели, пак ще дойде на земята в слава. Тогава всички, по думите Му, ще възкръснат от мъртвите, т. е. ще стане чудо, при което душите на умрелите хора ще се върнат в телата, които са имали преди смъртта, и всички умрели ще оживеят. При всеобщото възкресение телата на праведниците, - както на възкръсналите, така и на живите, ще се обновят и ще станат одухотворени по образа на възкръсналото тяло Христово. След възкресението всички хора ще застанат пред Божия съд, за да получи всеки съответно на това, което е извършил с тялото си приживе, добро или зло. След съда неразкаялите се грешници ще отидат във вечна мъка, а праведниците ще наследят вечен живот. Тъй ще започне царството Христово, което няма да има край. Със заключителната дума "Амин" свидетелстваме, че приемаме с цялото си сърце и признаваме за истинско това изповедание на православната вяра. Символът на вярата се чете от човека, който приема Светото Кръщение ("оглашен"), по време на извършване на тайнството. При кръщаване на дете Символът се чете от възприемниците. Освен това Символът на вярата се пее в църква по време на литургия и следва да се чете ежедневно на утринните молитви. Внимателното четене на Символа оказва голямо влияние на нашата вяра. Това става така, понеже Символът на вярата не е просто вероизповедна формула, а е молитва. Произнасяйки с молитвено настроение думата "вярвам" и другите думи на Символа, ние оживяваме и укрепваме нашата вяра в Бога и във всички истини, съдържащи се в Символа. Ето защо е така

важно за православните християни ежедневно или поне редовно да четат Символа на вярата. Съдържание

ЩО Е ВЯРА

(Из творенията на светителя Дмитрий Ростовски)

Какво означава думата вяра; какъв е нейният смисъл и защо се нарича именно вяра? Според учението на свети апостол Павел, "вярата е жива представа на онова, за което се надяваме, и разкриване на онова, що не се вижда" (Евр. 11:1); по думите на св. Иоан Дамаскин "вяра е това, на което се надяваме и увереност в невидимото"; както отбелязва св. Иоан Златоуст "вярата е поглед към неизвестното"... И така, според тълкуванието на Великите вселенски учители, да се вярва може само в това, което не се вижда: затова се и нарича вяра, защото се вярва в нещо невидимо. Ще изясним това по-подробно. Вяра е онова, което плътските очи не виждат и ръцете не усещат, но сърцето и умът несъмнено утвърждават, че е именно така, а не иначе. Например не виждаме Бога, защото "Бога никой никога не е видял", както говори св. евангелист Иоан Богослов (Иоан. 1:18), но несъмнено вярваме, че има Бог - това именно е вярата. Не виждаме трите Ипостаси в Едното Божество и не разбираме как Троица пребъдва в Единица и Единица в Троица, но несъмнено вярваме в това, че Единият Бог е Пресвета Троица - това именно е вярата. Не сме видели и с ума си не можем да постигнем по какъв начин Бог Слово се въплътил в утробата на Дева и как се роди безсеменно, съхранявайки Пречистата Своя Майка като Дева преди рождеството, по време на рождеството и след рождеството, но несъмнено вярваме, че е било така - това именно е вярата. В пречистите Христови тайни под вид на хляб и вино не виждаме човешката плът и човешката кръв на Божия Син, обаче вярваме, че в Евхаристията се преподават истинското Тяло и истинската Христова Кръв - това именно е вярата. С телесните си очи не виждаме Пресветата Владичица Богородица, съцарстваща на небето на Своя Син и Бог и ходатайстваща за нас, грешните Свои раби, обаче вярваме, че Тя съцарства на Христа и ходатайства за нас - това именно е вярата. Не виждаме Светите угодници, които в тържествуващата на небето Църква предстоят пред Божия Престол и се молят, но вярваме, че те предстоят и се молят - това именно е вярата. Никой от нас не вижда своя ангел-пазител; въпреки това ние вярваме, че при всеки от Христовите последователи има даден при кръщението ангел-пазител - това именно е вярата. Не виждаме венците на небесната слава, приготвени за тези, които обичат Бога, не виждаме и адските мъчения, приготвени за неразкаялите се грешници, обаче вярваме, че всекиму ще се въздаде според делата му - това именно е вярата. Не виждаме как мъртвите стават от гробовете, но вярваме и очакваме, че ще има възкресение на мъртвите в последния ден - това именно е вярата. Накратко казано, вярата е това, което не виждаме, но в което вярваме - тя е известяване (осъществяване) на невидимите неща. Напротив, всичко, което очите ни виждат и ръцете ни докосват,

не е вяра, както говори за това и свети апостол Павел: "Надеждата за онова, което се вижда, не е надежда, понеже защо ще се надява някой за нещо, което вижда?" (Рим. 8:24) "Сега виждаме смътно като през огледало, а тогава - лице с лице; сега зная донейде, а тогава ще позная, както и бидох познат. А сега остават тия три: вяра, надежда, любов; но по-голяма от тях е любовта" (1 Кор. 13:12-13). И така, любовта е по-голяма от вярата и надеждата; понеже любовта по думите на същия свети Апостол никога не отпада - любовта никога не престава да обича, а вярата и надеждата ще се прекратят. Вярата и надеждата пребъдват у нас само дотогава, докато се намираме на земята, докато не видим Бога лице с лице, докато не получим благата, които са приготвени на небето за любещите Бога и които око не е виждало, ухо не е чувало и човеку на ум не е дохождало. Вярваме ли например, че в бъдещия живот ще видим Бога - вярваме дотогава, докато действително не видим Господа. Надяваме ли се да получим небесни блага - надяваме се, докато наистина не ги получим. Наистина, вярата и надеждата съществуват само до време, докато не видим с очите си това, което сме се надявали да получим; любовта обаче никога не отпада. Когато се удостоим да бъдем в Царството Небесно (ако наистина се удостоим), тогава ще престане вярата, понеже ще видим вече лице с лице Този, в Когото сме вярвали; тогава ще престане и надеждата, понеже вече ще имаме това, което по-рано сме се надявали да получим. Но любовта никога не престава: защото там - на небето - вечно ще обичаме Бога, Неговите светии и един другиго. Когато се осъществи това, в което вярваме и на което се надяваме, тогава най-вече ще царства безкрайна любов. Но защо вярата и надеждата ще престанат? Защото онова, в което вярваме сега, ще го видим на небето с очите си и онова, на което се уповаваме сега, ще получим там в ръцете си... От всичко казано досега е явно, че това именно е вяра, което не виждаме с очите си, но в което вярваме със сърцето си; напротив, всичко, което виждаме и докосваме, не е вече вяра. Така ли разбират вярата така наречените старообрядци? Старата икона - ето тяхната вяра; осемраменен кръст - ето тяхната вяра; седем просфори при литургията - ето тяхната вяра; старите книги - ето тяхната вяра; кръстене с два пръста - ето тяхната вяра. Заслепление, достойно за жалост! Нима старата икона е Бог? Нима броят на рамената на кръста е Бог? Нима броят на просфорите - това е Бог? Нима старите книги са Бог? Нима свиването на пръстите е Бог? Честната икона е свята, но тя не е Бог. Просфората, запечатана с печата на Христовия кръст, е свята, но и тя не е Бог. Достойни за уважение са свитите за кръстно знамение пръсти, но и това не е Бог. Всичко това са църковни предания, които сме длъжни свято да тачим и спазваме, но не е самата вяра. Амин.